

27.09x34.51	1/2	עמוד 40	ידיעות ירושלים - בונוס	05/2020	73078379-4
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

טיול עירוני

לאורך הרכבת הקלה ובעיר העתיקה • מדריך הטיולים יואב שילוח מגיש שני מסלולים שיספרו לכם את סיפורה של העיר

מסלול 1: לאורך הרכבת הקלה

את הרכב אפשר להשאיר בחניונים ללא תשלום באחת משתי תחנות הקצה של הטיול - הר הרצל או גבעת התחמושת, ובסוף הטיול לחזור אליו ברכבת. תחילת המסלול שלנו היא בהר הרצל, אולם אפשר לעשות אותו גם בכיוון ההפוך. שעות הפעילות של הרכבת הקלה: 05:30-24:00 בימי חו"ל, בימי ו' עד כניסת השבת, ובמוצ"ש בערב (שעות מעורבות אפשר לברוק באתר הרכבת הקלה <https://www.citypass.co.il>) מחיר הנסיעה: 5.90 שקל. חשוב: כשנסועים ברכבת הקלה יש להצטייד מראש בכרטיס נסיעה באמצעות מכונות הכרטיסים בתחנות, ובכל נסיעה יש לתקף את הכרטיס עם העלייה לרכבת. לתשומת לבכם, אין אפשרות לרכוש כרטיס ברכבת!

תחנה 1: הר הרצל

בהר הרצל, הר הזיכרון של מדינת ישראל, נמצאים בית הקברות הצבאי המרכזי של המדינה וכמו כן חלקת גדולי האומה, שבה קבורים חלק ממנהיגי המדינה והציונות (אל תחפשו שם את קבר בן-גוריון כמוכח). גולת הכותרת היא קברו של בנימין זאב הרצל, חוזה המדינה, שעל שמו נקרא ההר. הביקור במקום הוא סיור מדתק להכרת תולדות הציונות והמדינה, כשבין האתרים שאפשר לבקר בהם בהר נמצאים חלקת ההסתדרות הציונית (קבר ז'בוטינסקי), קבר הרצל, חלקת משפחת הרצל, חלקת גדולי האומה, אנדרטה לזכר צנחני היישוב, חלקת עולי הגרדום, אנדרטה לזכר נפגעי פעולות האיבה, קבר הרוגי גוש עציון, אנדרטה לזכר הרוגי הרובע היהודי, יד לזכר יהודי אתיופיה. ניתן לשלב ביקור במוזיאון הרצל ורצוי להצטייד במפה של האתר להתמצאות.

תחנה 2: מחנה יהודה ונחלאות

ה'נחלאות' הן סדרה של שכונות שנמצאות במרכז ירושלים באזור המכונה כיום 'לב העיר'. כל שכונה הוקמה ביוזמה של גוף אחר ולא היה דבר שיאחד את השכונות. לכל שכונה היו מוסדות משלה, ועד משלה, בתי כנסת משלה, בורות מים משלה, תנור משלה, וכו'. הקמת השכונות החלה בשנת 1875, אז הוקמו 'אבן ישראל' ו'משכנות ישראל'. השכונות האחרונות בגוש זה הוקמו בשנות ה-20 וה-30 של המאה ה-20. אפשר לסייר במקום בשכונות אוהל משה, זכרון משה ומשכנות ישראל, ועוד, ולסיים בשוק מחנה יהודה הססגוני והעשיר בבסטות לממכר מזון וכל טוב. בשנים האחרונות צצו הרבה מזללות ומסעדות קטנות בשוק עצמו ובסמטאות הצמודות לו, כך שאפשר ליהנות מארוחה ירושלמית אסלית עם כוס בירה טובה.

תחנה 3: כיכר ספרא

כיכר ספרא, מקום משכנה של עיריית ירושלים, נחנכה כקריית העירייה החדשה של ירושלים בשנת 1993, במקום שבו שכנה העירייה ההיסטורית שהוקמה בימי המנדט הבריטי ב-1932, על קו התפר שבין מערב ירושלים למזרחה. קריית העירייה היא שילוב של בניינים חדשים ומבנים ישנים מהתקופה העות'מאנית ומימי המנדט הבריטי, וחלק ממחלקות העירייה שוכנות בבניינים היסטוריים שהותאמו לשימוש החדש. בין מבני הקריה מחברת סדרה של רחבות ציבוריות. את חזית מבנה העירייה מעטר פסל סכיבתי שנקרא 'בורג ארכימדרס'. הפסל מרמה צורת שאיבת מים קדומה. מהבמה בקצה הכיכר נשקף נוף מרהיב של העיר העתיקה, הר הצופים וצפון ירושלים. ★ הצעות לאתרים נוספים שאפשר להגיע אליהם ברכבת הקלה: מגרש הרוסים, רחוב הנביאים, מרכז העיר, מוזיאון קו התפר וגבעת התחמושת.

קריית העירייה היא שילוב של בניינים חדשים ומבנים ישנים מהתקופה העות'מאנית ומימי המנדט הבריטי

כיכר ספרא | צילום: שלומי כהן

הרכבת הקלה | צילום: שלומי כהן

26.55x30.17	2/2	עמוד 42	ידיעות ירושלים - בוננו	05/2020	73078380-6
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

חגדל דוד | צילום: שלומי כהן

חסלול 2: סיור בעיר העתיקה

בטיול זה נבקר בכמה מאתרי ה'חובה' של העיר העתיקה בירושלים. זו כמובן רק טעימה קטנה מהעושר העצום שיש לאזור הזה להציע למטיילים. אפשר לחנות בחניון קרתא או בחניון ממילא וללכת ברגל לשער יפו או לנסוע ברכבת הקלה עד תחנת העירייה וללכת אל השער.

תחנה 1: שער יפו

נתחיל בשער יפו, שהיה אחד השערים הראשיים של העיר העתיקה וממנו יצאה הדרך ליפו, 'נמלה של ירושלים'. שימו לב כי השער עצמו אינו ישר אלא בזווית של 90 מעלות, שנועדה להאט פולשים, ויש בו חרירי ירי ופתחים לשפיכת שמן ומים רותחים על האויב. השער נבנה עם חומות העיר העתיקה בידי הסולטן העות'מאני סולימן המפואר במחצית הראשונה של המאה ה-16. הכביש שנכנס לעיר העתיקה סמוך לשער נסלל עבור פמלייתו של הקיסר הגרמני וילהלם השני, שביקר בירושלים ב-1898. כשאנו עומדים עם הפנים לשער, נלך ימינה ונקיף את החומה מבחוץ עד שנגיע לכניסה לטיילת החומות (16 שקל למבוגר, 8 שקל לילד).

תחנה 2: הקישלה ושער ציון

אפשר להמשיך על טיילת החומות עד אזור שער האשפות. אולם אנחנו נלך עד שער ציון ובדרך נעבור דרך הקישלה, ששימש בתקופה העות'מאנית, הבריטית והירדנית כקסרקטין וכבית מעצר. כיום המבנה משמש את משטרת ישראל. מאחור אפשר לראות את צריח המסגד המכונה 'מגדל דוד', אף שמגדל זה הוקם במאה ה-17 וכלל לא היה קיים בימיו של דוד המלך. צמוד למגדל נמצאת המצודה. היא נבנתה לראשונה בימי החשמונאים, ומאז ומתמיד היתה הנקודה החזקה של העיר ומקום מושבו של חיל המצב של השליט התורן. כיום שוכן בה המוזיאון לתולדות ירושלים. במבט מערבה אל העיר החדשה אפשר לראות את ממילא ומעבר לה את ירושלים המערבית, שבשנים 1948-1967 היו מעברו השני של הגבול, בעיר שהיתה מחולקת בין ישראל לירדן. מעבר לשכונות אפשר לראות את המבנה המרשים של מלון המלך דוד. בהמשך נביט שמאלה לתוך החומות ונראה את גגות

כנסיית הקבר | צילום: ענר גרין

הרובע הארמני ובמרכזו את קתדרלת יעקב הקדוש. מן הפינה הדרומית-מערבית של חומות העיר אפשר לראות את משכנות שאננים, השכונה הראשונה מחוץ לחומות שהקים משה מונטיפיורי ב-1860, ואת ימין משה, שנקראת על שמו. מכאן אפשר לראות גם את בריכת הסולטן, את כנסיית הדרומיזיון ואת השכונות הדרומיות של ירושלים.

תחנה 3: הרובע היהודי

נמשיך לשער ציון. אפשר להמשיך על טיילת החומות לכיוון שער האשפות, אך כאן אנו נרד מן החומות ונמשיך לכיוון הרובע היהודי. נמשיך במורד הכביש בתוך החומות, נפנה שמאלה לפני מגרש החניה וניכנס לסמטאות הרובע, עד שנגיע לכיכר החורבה, ליבו של הרובע היהודי. הרובע היהודי החל להתפתח בערך ב-1400 סביב בית הכנסת הרמב"ם. בתקופה העות'מאנית חל גידול באוכלוסייה היהודית, עם הגעתם של מגורשי ספרד ושל עליות החסידים בהמשך. הצפיפות ברובע גדלה ותנאי המחיה נעשו קשים, מה שהביא בסופו של דבר לתהליך היציאה מן החומות. במלחמת העצמאות נכנע הרובע היהודי ללגיון הירדני, לאחר שכל נסיונות הפריצה והסיוע לרובע כשלו. בתי הרובע ובתי הכנסת נהרסו בידי הירדנים. במלחמת ששת הימים השתלט צה"ל על הרובע, המבנים החרבים ואלה שנבנו לאחר הכיבוש הירדני נהרסו ופוגו, נערכו הפירות ארכיאולוגיות נרחבות, רחבת הכותל נחשפה עם הריסת שכונת המוגרבים והרובע נבנה מחדש. ברובע יש מספר מוזיאונים ומרכזי מבקרים וכן שרידים ארכיאולוגיים ומבנים מימי בית ראשון ועד ימינו.

תחנה 4: הרובע הנוצרי וכנסיית הקבר

מאחורי בית הכנסת החורבה נרד לקארדו, שהיה רחוב המסחר הראשי של העיר מהתקופה הרומית ואילך. באותה תקופה נבנתה ירושלים מחדש כעיר רומית שנקראה 'איליה קפיטולינה'. לאחר שנעבור דרך שחזור הקארדו נגיע למקום שבו הוא מתפצל לשלושה שווקים, וברחוב דוד, רחוב השוק המרכזי של העיר העתיקה, נפנה שמאלה (מערבה) עד שנגיע לפנייה ימינה אל המוריסטון, שתוביל אותנו אל הרובע הנוצרי ואל כנסיית הקבר. הרובע הנוצרי התפתח סביב האתר הקדוש ביותר בעולם לרוב העדות הנוצריות, כנסיית הקבר הקדוש. מדובר באחת הכנסיות הראשונות בעולם, שזוהתה במאה הרביעית כמקום שבו ישוע נצלב, הוכנס למערת קבורה וקם לתחייה. בכנסייה העתיקה פועלות עדות נוצריות רבות. היא בנויה ממבוכ של קפלות והביקור בה מרתק. מכנסיית הקבר נחזור לרחוב דוד, נפנה ימינה ונעלה לאורך השוק לכיוון שער יפו, ושם נסיים את הסיור.

יואב שילוח, חושב קיבוץ חולדה. מורה דרך מוססחן, בוגר קורס מורי דרך במכון אבשלום לידיעת הארץ. מדריך חיירים בנל הארץ, מתמחה בירושלים.

